

На даному етапі дуже важливо заохочувати активність дітей, підтримувати атмосферу довіри і захищеності, це буде сприяти зниженню емоційної напруги і збагаченню переживань.

Програвання казок з розвитку здібностей за допомогою лялькового театру, пісочниці, декоративних предметів або музичних інструментів збагачує і розширює емоційний досвід дітей і закріплює значимість актуальних здібностей. Таким чином, внаслідок реалізації програми з розвитку актуальних здібностей дітей в Центрі раннього розвитку дітей «Карапуз» можна виділити наступні результати:

- зняття психоемоційного збудження дитини;
- регуляція (підвищення або зниження) емоційного тону дитини;
- вихід з психотравмуючої ситуації за допомогою використання казкового образу;
- розвиток навичок спілкування з однолітками;
- формування оптимістичного, життєстверджуючого світовідчуття;
- розвиток актуальних здібностей дітей (таких, як акуратність, охайність, пунктуальність, ввічливість, слухняність) [2, с.102].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбунова Є.В. Різнобарвне дитинство: ігротерапія, казкотерапія, ізотерапія, музикотерапія / Є.В. Свистунова, Е.В. Горбунова, Е.А. Мільке, Е.В. Нестерова. - М.: Форум, 2012.
2. Короткова Л.Д. Казкотерапія для дошкільнят та молодшого шкільного віку: методичні рекомендації для педагогічної та психокорекційної роботи./ Л.Д. Короткова - М.: ЦГЛ, 2004. - 128 с.

Пеняк В.С., студентка ПО – 1 м.
Науковий керівник:
д. пед. н., доцент **Бондар Т.І.**
Мукачівський державний університет

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Розвиток сучасного суспільства в євроінтеграційному напрямку актуалізує питання забезпечення прав та свобод громадян України. В контексті сьогодення гостро постає проблема гарантії прав стосовно тих, хто найбільше цього потребує – це діти з особливими освітніми потребами. Важливість питання інклюзивної освіти зростає за тих обставин, що чисельність школярів, які потребують корекційного навчання, неухильно зростає. Згідно статистичних даних, дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, в Україні понад 1 млн. Саме тому пошук підходів до активізації розвитку інклюзивної освіти та проблема підготовки майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в умовах інклюзії є важливим і актуальним державним питанням. Варто зазначити, що інклюзія стала пріоритетною в освітній політиці нашої держави. В Україні добре сформована нормативно-правова база, яка регулює освітній процес дітей з різними нозологіями в умовах інклюзивного ЗЗСО.

Проблемі організації інклюзивного навчання в закладах освіти присвячено чимало праць. Позитивної оцінки заслуговують методичні напрацювання С. Акішиної, Т. Бондар, Л. Будяк, Л. Вавіної, І. Калініченко, Т. Скрипник, О. Чеботарьової із питань модифікації освітнього середовища початкової школи в умовах інклюзії та організації роботи з батьками і фахівцями для вдосконалення практики навчання, виховання і корекції розвитку дітей із ООП. Цінними для нашого дослідження є наукові доробки М. Салігмана, який визначив особливості психологічної допомоги дітям з ООП; Л. Гупало і Р. Юськевич, що опрацювали засади організації навчання дітей з різними нозологіями в умовах інклюзії; Т. Скрипник, яка представила технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі; І. Демченко, що обґрунтувала сутність, структуру, критерії та показники

готовності вчителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти тощо [1; 2; 5].

Як показує практика, одним із головних завдань інклюзії є відгук на широкий спектр освітніх потреб в шкільному середовищі та поза його межами. Інклюзивна освіта є підходом, який допомагає адаптувати освітню програму та навчальне середовище до потреб учнів, які відрізняються своїми навчальними можливостями, адже Концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей — всі діти є цінними й активними членами суспільства. Крім того, навчання в інклюзивних закладах освіти корисне як для дітей з ООП, так і для інших дітей, членів родин та суспільства в цілому.

Аналіз літератури з проблеми дослідження [1; 3; 4; 5] дає підстави стверджувати, що для забезпечення інклюзивного навчання у закладах освіти, де навчаються діти з різними нозологіями, в першу чергу потрібно створити відповідні умови, а саме: психологічний мікроклімат, сприятливий для навчання; кадрові ресурси, тобто спеціально підготовлені фахівці для роботи з дітьми з фізичними та (або) психічними порушеннями, безбар'єрне середовище; спеціально обладнані кабінети; засоби корекції психофізичного розвитку, а також розроблена командою психолого-педагогічного супроводу індивідуальна програма та індивідуальний навчальний план, розклад уроків з урахуванням корекційних занять.

У класах (школах), де навчаються учні з різними рівнями розвитку та здібностей, педагоги мають підтримувати один одного у застосуванні найефективніших стратегій навчання [3]. Адже, якщо у ЗЗСО створено доброзичливу, невимушену атмосферу, якщо тут визнають унікальність кожного (і педагога, і учнів) та підтримують їх, це суттєво підвищує ефективність навчання. Крім того, школа, клас мають стати рідними як для учнів, так і для їх родин. Батьки почуватимуться спокійніше, якщо будуть також залучені до освітнього середовища. Постійна соціальна взаємодія в різноманітних умовах, за різних обставин, в різних ситуаціях зближує здобувачів початкової освіти, виробляє емпатію, прихильність один до одного, усвідомлення індивідуальності кожного, відчуття захищеності [4].

Не варто забувати, що якість освітнього процесу значною мірою визначається тим, наскільки враховуються та реалізуються потенційні можливості навчання й розвитку кожного здобувача освіти, його індивідуальні особливості. Якими б не були фізичні чи психічні обмеження, у дитини завжди є резерви для розвитку, використання яких може суттєво покращити якість її життя. Психологічна та соціально-педагогічна робота з «особливою дитиною» має спрямовуватися на досягнення головної мети – підготувати її до самостійного життя. Але потрібно слідкувати, щоб допомога та підтримка під час навчання не перевищувала необхідну, інакше дитина стане занадто залежною від неї.

У розв'язанні цих завдань в системі інклюзивної освіти важливу роль відіграє професійна компетентність вчителя та асистента учителя. Зокрема, вони сприяють розвитку соціальних вмінь школярів, а також надають належну моральну підтримку сім'ям дітей, їхнім рідним, допомагають визначити чинники, які негативно впливають на здатність дітей до навчання і самоконтролю, долати складні життєві ситуації [5].

Таким чином, професійна діяльність педагогів в умовах інклюзивної освіти має охоплювати комплексне виконання завдань щодо втілення теоретичних та практичних ідей інклюзії, застосування нових методів і технологій навчання, виховання і корекції розвитку дітей з різними нозологіями та без них, забезпечувати зв'язки між соціальними, психологічними та корекційно-педагогічними явищами тощо. Проте, успішне запровадження інклюзії, на нашу думку, потребує, насамперед, зміни стереотипного мислення соціуму та формування толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар Т. І. Тенденції розвитку інклюзивної освіти у США та Канаді [Текст] : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.01 - загальна педагогіка та історія педагогіки / Бондар Тамара Іванівна ; Хмельницька гуманіт.-пед. академ. – Хмельницький, 2019. – 39 с.

2. Демченко І. І. Готовність учителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти: структура та діагностика: навч.-метод. посіб. / Ірина Іванівна Демченко. – Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2014. –160 с.

3. Кириленко В. Дитина з проблемами у фізичному розвитку у загальноосвітній школі // Психолог. — 2004. — № 7. — С.10–12.

4. Лалак Н. Інклюзія крок за кроком : дидактичні матеріали для роботи з учнями в інклюзивному класі / Н. Лалак // Учитель початкової школи. – 2018. – №9. – С.18-21.

5. Підготовка педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання. Вісник № 3. / Упор.: Юхимець І. В., Савчук Л. О. –Рівне: РОППО, 2012. –69 с.

Петьовка А.В., студентка ПО-1м

Науковий керівник:

к.пед.н., доцент **Тягур В.М.**

Мукачівський державний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВИКОРИСТАННЯ ВЧИТЕЛЯМИ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У зв'язку зі змінами, що сталися в освітньому процесі, сьогодення висуває нові вимоги до використання технологій в початковій школі, зокрема це стосується і використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання або ж згідно Концепції Нової української школи – це інтегрований курс «Я досліджую світ», де виокремлено технологічну галузь. Тобто, інноваційність – вимога сучасності, а учитель – це той, хто думає про зміни й інновації, як про своє життя. Інноваційна діяльність, спрямована на досягнення комплексного результату, забезпечує якісне особистісно зорієнтоване навчання і виховання, створює можливості для активізації роботи учнів на уроках та їх розвитку в цілому. Основою інноваційної діяльності є впровадження сучасних технологій усіма суб'єктами навчальної діяльності: учнями та вчителем-новатором, що пропагує свій інноваційний підхід.

Проблемою використання вчителями сучасних інноваційних технологій на уроках трудового навчання присвячено чимало праць. Дидактична основа досвіду, що розкриває технологію розвитку критичного мислення та педагогіку співробітництва, взята із праць Ш. Амонашвілі та В. Сухомлинського. Методичну основу становлять інтерактивні методи навчання та проектна методика О. Пометун та Л. Калініна, методика розвитку навичок критичного мислення Н. Вукіна, Н. Демештьєвської, О. Тарасова.

Провідним, інноваційним напрямом реалізації нового змісту трудового навчання є проектно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Проектна технологія – одна із інноваційних технологій навчання, яка забезпечує формування основних компетенцій учня. Проектно-технологічний підхід дає можливість реалізувати варіативність у змісті трудової підготовки, тобто уникнути жорсткої регламентації наповнення змісту навчальної діяльності учнів[4].

Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання формує навички самостійної орієнтації в науковій, навчально-методичній і довідковій літературі; дозволяє учню усвідомлювати себе творцем своєї діяльності; підсилює позитивну мотивацію навчання, тому що виріб створюється з урахуванням власних інтересів, потреб і можливостей; формує творче системне мислення, технологічну культуру і технологічну етику; привчає школярів до цілеспрямованої діяльності, що є основним компонентом перетворення матеріалів, сировини, енергії й інформації; формує внутрішній план дій і реалізує його на практиці[1].

Зміст проектно-технологічної діяльності учнів складається з таких етапів, які пов'язані між собою і розкривають послідовність роботи:

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>